
Kyrkomötet Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2023:2

Förbud att röja uppgifter vid rekrytering

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar tillsyns- och uppdragsutskottet kyrkostyrelsens skrivelse 2023:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 3, Förbud att röja uppgifter vid rekrytering. Kyrkostyrelsen föreslår en ny paragraf i 54 kap. kyrkoordningen som möjliggör att i ett ärende om anställning av chef för kyrkokansliet undanhålla identiteten på den som sökt sådan tjänst. Kyrkostyrelsen föreslår vidare en ändring i 54 kap. 15 § kyrkoordningen, vilket innebär att den nya paragrafen omfattas av vissa undantag från förbudet att röja sådana uppgifter.

Utskottet föreslår att kyrkomötet ska anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 december 2023.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2023:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 3, Förbud att röja uppgifter vid rekrytering

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2023:4, avsnitt 3, i Kn 2023:3y, *bilaga 2*.

Bakgrund

I det tredje avsnittet i kyrkostyrelsens skrivelse 2023:4 behandlas undantag från handlingsoffentligheten i samband med rekryteringsärenden. Kyrkostyrelsen föreslår att det införs en ny bestämmelse i kyrkoordningens kapitel 54 som gör det möjligt att i ett ärende om anställning av chef för kyrkokansliet (generalsekreteraren) undanhålla identiteten på den som sökt en sådan tjänst, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider men. Vidare föreslås ett undantag från förbudet att

röja sådana uppgifter, bland annat för det fall uppgiften behöver lämnas till fackliga företrädare.

Den inomkyrkliga handlingsoffentligheten utgår från 10 och 11 §§ i lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan. I kyrkoordningens 53 kap. regleras sedan offentlighet för handlingar och i 54 kap. regleras undantagen från offentlighet för handlingar. Bestämmelserna i dessa kapitel omfattas av den särskilda beslutsordningen för kyrkomötet (11 kap. 19 §). Enligt denna beslutsordning krävs det minst tre fjärdedelars majoritet i kyrkomötet för att ändra bestämmelserna i 54 kap. kyrkoordningen. Om inte minst tre fjärdedelar av de röstande beslutar om ändring får kyrkomötet ändra bestämmelsen med enkel majoritet genom två likalydande beslut där det andra beslutet ska fattas vid kyrkomötets andra sammanträde året efter att val till kyrkomötet ägt rum.

Rätten till insyn får bara begränsas om det är särskilt motiverat med hänsyn till skyddet för enskildas personliga eller ekonomiska intressen, Svenska kyrkans ekonomiska intresse eller något synnerligen väsentligt intresse (11 § lagen om Svenska kyrkan).

Enligt nuvarande bestämmelser i 54 kap. kyrkoordningen gäller förbud mot att röja uppgifter om en anställd eller förtroendevalds personliga förhållanden (54 kap. 4 § första stycket). Förbudet gäller dock inte uppgifter om lön, förmåner och andra anställningsvillkor. Vid rekrytering följer ett förbud mot att röja uppgifter om enskilds personliga förhållanden som hänför sig till psykologisk undersökning eller liknande (54 kap. 4 § andra stycket). Någon annan reglering till skydd för den som endast är kandidat till en tjänst och inte tidigare har en anställning finns inte. Med nuvarande reglering är det alltså inte möjligt att skydda ansökningshandlingar, meritförteckningar och liknande som ges in av den som externt söker till en tjänst i Svenska kyrkan. Däremot finns möjligheten att i en rekrytering neka utlämnande av ansökningshandlingar och liknande för interna sökande, som redan är anställda i kyrkan.

Kyrkostyrelsens skrivelse föregicks av en promemoria, framtagna inom kyrkokansliet, som remitterades i december 2022 till bland annat samtliga stift och 51 församlingar och pastorat. I promemorian föreslogs en ny bestämmelse i 54 kap. kyrkoordningen som skulle möjliggöra att hemlighålla uppgifter i ärende om anställning av person i ledande ställning bland de anställda i Trossamfundet Svenska kyrkan, i ett stift, ett pastorat eller en församling. Tjänster för vilka behörighetsprövning krävs skulle dock vara undantagna. Förslaget var avsett att fylla samma funktion som en bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), där i ärende om anställning av myndighetschef vid en förvaltningsmyndighet, som lyder omedelbart under regeringen, uppgifter som ger upplysning av kandidats identitet kan beläggas med sekretess.

Remissutfallet på promemorian visade på stor spridning i åsikter om förslaget. Ungefär tio remissinstanser tillstyrkte helt promemorians förslag och ungefär lika många avstyrkte förslaget i sin helhet. Några remissinstanser påtalade vikten av ett förtydligande av vad som avses med ”ledande ställning” och några instanser tillstyrkte under förutsättning att det är ett ytterst begränsat antal tjänster som omfattas av den nya bestämmelsen.

Kyrkostyrelsen har i sin skrivelse beaktat argumenten som framförts av remissinstanserna.

Kyrkostyrelsens uppfattning är att det inte kan uteslutas att kvalificerade kandidater till tjänster som innebär ledande ställning inom Svenska kyrkan avstår från att söka, även om detta inte har varit föremål för någon utredning. Däremot ser kyrkostyrelsen problem med att tillämpa begreppet ”personer i ledande ställning”. Enligt kyrkostyrelsen bör förbudet att lämna ut uppgifter därför endast gälla en tydligt definierad chefsbefattning, nämligen chefen för kyrkokansliet (generalsekreteraren). Den av

kyrkostyrelsen föreslagna regleringen blir därmed närmast identisk med den som för närvarande gäller för anställning av statliga myndighetschefer (se ovan).

Ett ytterligare skäl, enligt kyrkostyrelsen, för att begränsa kretsen tjänster är att kyrkostyrelsen anser det vara problematiskt att såsom i promemorian göra skillnad på tjänster som har interna respektive externa sökande. Enligt kyrkostyrelsen avses med det nu föreslagna förbudet att det ska tillämpas lika, oavsett om det gäller externa eller interna kandidater.

Förslaget innebär en inskränkning av den inomkyrkliga offentlighetsprincipen. Kyrkostyrelsen framhåller att i det fall som anges i förslaget väger den enskildes integritet och intresse av att förbli anonym tillsammans med det allmänna intresset av att få de bäst lämpade personerna att söka tjänsten tyngre än behovet av offentlighet.

Förbudet ska enligt kyrkostyrelsens förslag gälla för uppgifter som lämnar eller kan bidra till upplysning om en enskild kandidats identitet om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider men (ny paragraf: 54 kap. 4 f § kyrkoordningen). Den föreslagna nya paragrafen är utformad med ett så kallat omvänt skaderekvisit, vilket innebär att huvudregeln är sekretess. Det omvända skaderekvisitet ger ett starkare sekretesskydd än när det föreligger ett så kallat rakt skaderekvisit då huvudregeln är offentlighet.

Förbudet ska dock inte hindra att uppgift lämnas till kyrkans organisation för revision, tillsyn eller överprövning, en myndighet om uppgiftsskyldigheten följer av lag eller har beslutats med stöd av lag, socialnämnden, eller en företrädare för en arbetstagarorganisation eller till skyddsombud om uppgifts- eller informationsplikten följer av lag eller kollektivavtal (ändrad paragraf: 54 kap. 15 § kyrkoordningen). En motsvarande reglering finns i 10 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen.

Förslaget föreslås träda i kraft den 1 december 2023 och det bedöms inte nödvändigt med några särskilda övergångsbestämmelser.

Den föreslagna nya paragrafen innebär en inskränkning av *handlingsoffentligheten* men reglerar inte *tystnadsplikten*. Reglering av tystnadsplikt för anställda inom Svenska kyrkan finns i kollektivavtal (frånsett viss reglering som rör innehavare av kyrkans vigningstjänst). Tystnadsplikten omfattar dock inte, så som nu gällande kollektivavtal ser ut, bestämmelserna i 54 kap. 4-4 d §§ kyrkoordningen och bör enligt kyrkostyrelsen inte heller omfatta förslaget till ny bestämmelse i 54 kap. 4 f §.

Kyrkostyrelsen anser att förbudet ska gälla i högst tio år, eftersom det är fråga om uppgifter som sannolikt inte kan leda till men under någon längre tid. Någon uttrycklig reglering om detta föreslås dock inte då det inte är brukligt vid bestämmelser av denna typ i kyrkoordningen. Enligt kyrkostyrelsen behöver det inte heller anges i bestämmelsen att uppgift om vem som fått tjänsten inte omfattas av förbudet när anställningsärendet är avslutat. Efter att ärendet är avslutat kommer det att framgå vem som har anställts som generalsekreterare.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen, *bilaga 1*.

Tillsyns- och uppdragsutskottet tillstyrker, på de av kyrkostyrelsen anförda skälen, de förslag till ändringar i kyrkoordningen som kyrkostyrelsen föreslagit i skrivelsen 2023:4, Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt 3.

Uppsala den 4 oktober 2023

På tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Daniel Larson, ordförande

Fredrik Selander, sekreterare

Beslutande: Daniel Larson, ordförande, Camilla Persson, Roine Olsson, Birgitta Eliasson, Kicki Halldin, Emma Hedlundh, Niklas Grahn, Mattias Rosenquist, Margareta Andersson, Margareta Nisser-Larsson, Ronnie Nilsson, Britt Björneke, Gunilla Gjöthlén, Bo Herou och Jonas Noréus.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Helen Coughlin-Sjögren, Johannes Fransson, Lena Orstadius, Sten Janson, Stefan Linderås, Veronica Pålsson, Benny Ahremark Persson, Stig-Göran Fransson, Jimmy Dahllöf, Leif Gustavsson, Linda Sjöo, Hans Weichbrodt och Kristina Enholm.

Biskoparna Johan Tyrberg och Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

TU 2023:2
Bilaga 1

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen,
dels att 54 kap. 15 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 54 kap. 4 f § av följande lydelse,
dels att det närmast före 54 kap. 4 f § ska införas en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

54 kap.

Förbud mot att röja uppgifter vid rekrytering

4 f §

Förbud gäller mot att röja uppgifter som lämnar eller kan bidra till upplysning om en enskild kandidats identitet i ärende om anställning av chefen för kyrkokansliet, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider men.

15 §

Förbud mot att röja uppgifter enligt 2 § första stycket, 3, 4 § första och andra styckena, 4 a–4 d, 5–11 a, 11 b § första stycket, 11 c, 12 och 13 §§ hindrar inte att uppgiften lämnas till

1. kyrkans organisation för revision, tillsyn och överprövning,
2. en myndighet, om uppgiftsskyldigheten följer av en lag eller har beslutats med stöd av en lag,
3. socialnämnden enligt 13 a §, eller
4. företrädare för en arbetstagarorganisation eller till skyddsombud, om uppgifts- eller informationsplikten följer av en lag eller ett kollektivavtal.

Detta beslut träder i kraft den 1 december 2023.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2023:3y

Förbud mot att röja uppgifter vid rekrytering

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2023:4 Ändringar i kyrkoordningen m.m., avsnitt tre: Förbud mot att röja uppgifter vid rekrytering

I denna del av skrivelsen behandlas undantag från handlingsoffentligheten i samband med rekryteringsärenden. Kyrkostyrelsen föreslår att det införs en ny bestämmelse i 54 kap. kyrkoordningen som gör det möjligt att i ett ärende om anställning av chef för kyrkokansliet (generalsekreterare) undanhålla identiteten på den som sökt en sådan tjänst, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde lider men. Vidare föreslås ett undantag från förbudet att röja sådana uppgifter, bland annat för det fall uppgiften behöver lämnas till fackliga företrädare. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2023.

Kyrkorättsnämnden konstaterar att förslagets benämning *chefen för kyrkokansliet* i bestämd form på ett bra sätt harmonierar med bestämmelsen i 34 kap. 5 § kyrkoordningen, som fastställer att i kyrkokansliet ska finnas en anställd chef för kyrkokansliet.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Uppsala den 31 augusti 2023

På kyrkorättsnämndens vägnar,

Roberth Krantz, ordförande

Heidi Stenberg, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz (ordförande), Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Mats Törnered, Margareta Nisser-Larsson, Margareta Andersson, Mattias Benke, Sten Janson och biskop Susanne Rappmann.